

Núria Perpinyà,
Un bon error.
Barcelona: Empúries, 1997.

RENDICIÓ INCONDICIONAL

ANTONI MATEU
MAITE VIDEL

T'agrada trobar obres que t' enamorin i que et (per)segueixin, a les quals puguis recórrer de tant en tant: descobrir llibres –més que autors– que puguis rellegir tot sabent que la satisfacció està més que garantida. En podries dir uns quants, de noms i de títols...

Un bon error n'és un d'aquests. La contracoberta, molt ben pensada, t'hi va abocar tot d'un plegat: un català que arriba a Londres, que coneix un personatge fascinant i complex que li descobreix (li fa descobrir) tots els secrets de la vida. Mentrestant, una trama sòrdida i maquiavèl·lica en el laboratori on treballa. Ves que et va arribar a xocar això d'una novel·la catalana, amb protagonista català, i ambientada a Londres, en un laboratori científic, i amb una trama d'intriga.

La lectura va superar amb escreix el que intuïes quan vas engrapar per primer cop el llibre. I tot perquè *Un bon error* depassa tota aquesta corrua d'etiquetatges estereotipats en què finalment es converteixen el text de la contraportada i les brevíssimes ressenyes que s'han publicat en els mitjans recomanant la novel·la sense cap mena de recança: *Un bon error* no seria res de l'altre món si no fos res més que un «thriller científic». Però és molt més que això.

Un bon error és molt més que la història d'un jove català becat per treballar en un laboratori londinenc, que fa cap a un atrotinat hotel on comparteix habitació amb un company científic, de més edat i més experiència vital, i que investiga en un laboratori de microbiologia, on l'ambient de treball és del tot estrany, i on no hi ha res que sigui allò que és, o hauria de ser. L'autora, que s'estrena literàriament amb aquesta novel·la, defuig seguir un únic fil argumental i desenvolupar-lo, sinó que ressegueix la trajectòria del protagonista des que arriba a Londres. Perquè la vida no és pas un fil, sinó un cabdell. Més que veure el protagonista sota un sol prisma o un únic tema i anar-lo resseguint, des d'un bon començament i amb l'indestimable ajut (no només recurs) d'una narració en primera persona –on qui (s') explica és el mateix protagonista– t'adones que el protagonista te'l fas teu, el sents com a propi, com una veritable persona (de cap a peus) que explica la seva vida, i la història t'atrapa sense que puguis escapar-te'n. I així doncs esdevens «protagonista» en/amb un relat que explica el mateix protagonista amb els parlaments dels personatges en temps present, com si els fets i les accions (passades) ocorreguessin en el

precís moment en què són explicades, i llegides per tu.

El més interessant, doncs, és tot l'aprenentatge vital del protagonista, que es farceix d'experiències i, a partir d'aquestes, d'idees sobre l'amistat entre persones del mateix gènere (vorejant l'homosexualitat implícita/platònica), l'amor vers persones de l'altre gènere, el racisme (en el tracte diari amb persones de diferent color de pell; i també dins la macrohistòria, en l'omnipresent ambient racista als EUA i en l'antijudaisme present a la Segona Guerra Mundial), l'ambient enterbolit dels laboratoris universitaris (plagats de misteris, amagatotis, enveges i rancúnies: hi ha qui viu de la feina que fan els altres, que mai no seran reconeguts: els arxiconeguts «negres»)... La novel·la amaneix tots aquests temes fent-los giravoltar pel protagonista, que esdevé la clau de volta de l'obra. Un protagonista, un personatge de ficció, que al final de la novel·la, per a tu, lector, esdevé tota una persona de cos sencer, i no pas un ens de ficció.

Una novel·la que t'agradaria qualificar de total, enciclopèdica, ambiciosa, treballada i travada però sense cap ànsia de resultar pretensiosa (però plena de pretensions), on finalment allò que menys t'importa són la tràgica mort que inicia i tanca el relat i el desenllaç de la trama que envolta el *thriller* (fins i tot et costarà digerir què té de *thriller*, perquè només és un àpex de tot el cosmos de l'obra). Entre el principi i el final de la història hi ha tot un material que només pot ser definit amb la paraula *literatura*, perquè tot el treball de l'autora és dirigit cap a un únic objectiu: el lector, tu, que et rendiràs sense condicions a una obra que qualificaràs, sense cap mena de dubte, d'incommensurable.

Postil·la, més que NOTA

De ben segur que faràs cap a un punt en què pots arribar a preguntar-te si tot l'embalum d'informació que acumula aquesta novel·la és cert o bé són intuïcions de digressions d'autora engrescada. Perquè mira que n'és plena, d'informació sobre nàutica, microbiologia, genètica i història, per esmentar-te només uns quants temes, sempre al servei de l'obra, mai a l'inrevés. Tot i que quan t'adonis que un personatge s'anomena Irl Jarrell, com l'esposa de Gabriel Ferrater –poeta que ha estudiat a bastament l'autora d'*Un bon error*–, arribaràs a pensar que aquesta troballa és l'àpex que *Un bon error* té totes les virtuts que en alguns dels *best-sellers* més macats són defectes: cúmuls d'informació per crear vacuitats narratives. És, en definitiva, allò que hauria de ser un *best-seller* nostrat i de qualitat (excepcionalment literària).